

Обмороження. Симптоми, ступені, перша допомога та лікування

Зазвичай, обмороження описується за його клінічними проявами. Спочатку передбачити ступінь обмороженого ураження важко. Історично, обмороження поділяють за ступенем тяжкості, які базуються на гострих фізичних висновках після замороження та зігрівання.

Інший метод класифікації за глибиною ураження.

Військові використовують дві простих класифікації обмороження за глибиною ураження.

Поверхневі (без пошкодження тканин)

глибоке або важке (з втратою тканин). Дуже важливо відрізнити просте поверхнєве обмороження від глибокого або важкого обмороження, так як відповідно до цього надаватиметься допомога.

Обмороження (Frostbite): обмороження відбувається тоді, коли шкіра піддається впливу температур, нижчих температури замерзання. По мірі розвитку обмороження шкіра починає німіти, та набувати сірого воскового білого кольору. Місце ураження буде холодним на дотик та відчуватиметься як жорстке або “дерев’яне”. Тканини обмороженої частини ушкоджуються через нестачу крові та утворення кристалів льоду.

Після відтавання, може виникнути набряк, що загострить травму.

Найчастіше обморожуються руки та ноги, проте це може статися на будь-якій ділянці тіла, включаючи обличчя, вуха та ніс.

Примітка: Лікування гіпотермії повинно відбуватися перед лікуванням обмороження, так як вона може призвести до летальних наслідків.

***Поверхнєве обмороження (Frostnip):** Інший термін, який використовується для поверхнєвого обмороження або обмороження 1-го ступеню. Обмороження обмежене поверхнею шкіри. Шкіра виглядатиме червоною та опухлою. Не дивлячись на те, що це боляче, зазвичай не відбувається подальшого ураження під час зігрівання. Коли обмороження просувається глибше через шкіру та плоть – це вже глибше обмороження. Поверхнєве обмороження повинно оглядатися та лікуватися серйозно, так як це може бути першою ознакою глибокого обмороження.

Поверхнєве/Обмороження 1 ступеню (Frostnip): Відбувається обмороження шарів шкіри, епідермісу.

Важливо: немає втрати тканин

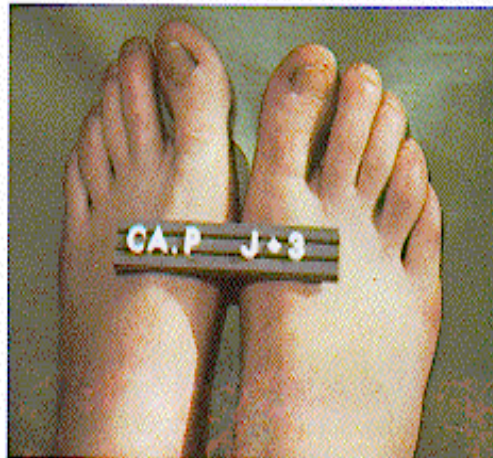
Симптоми обмороження зазвичай співставні тяжкості травми. Спочатку з'являється оніміння та біль, а потім слідує незграбність або почуття відсутності ураженої частини тіла. Відчувається екстремальний біль при відігріванні. Різні пацієнти можуть мати різні симптоми.

73

73 First degree frostbite on the day of arrival.

74

74 First degree frostbite in the same patient, healed on the third day.

Обмороження 1-го ступеню/поверхнєве (пухирі відсутні)

Ознаки та симптоми: періодична поява синіх крапок на ураженій частині

Обмороження 2 ступеню – глибше ураження шкіри, що може призвести до виникнення бульбашок з прозорою або молочною рідиною всередині.

Уражається епідерміс та поверхнева дерма.

Ураження 2-го ступеню розвиваються протягом 12 годин з появою почервоніння шкіри та набряком навколишніх пухирів.

Обмороження 2-го ступеню (поверхнєві пухирі з прозорою або молочною рідиною).

75

75 Second superficial degree frostbite, second day.

76

76 Second superficial degree frostbite in the same patient, day 27.

Геморагічні пухирі вказують на більш складне обмороження, так як ушкоджена глибша дерма.

Важливо пам'ятати, що проколювати пухирі не можна, так як це може призвести до висихання шкіри та подальшого пошкодження тканин

Глибоке або Тяжке/Обмороження 3-го ступеню: Обмороження всієї товщі шкіри (дерми)

Втрата чутливості

Ппульсація – біль та печія

Геморагічні пухирі як результат обмороження глибокої дерми

Почорніння шкіри з некрозом місцевих тканин

Це глибоке або тяжке обмороження, обмороження 3-го ступеню
Наявність геморагічних пухирів свідчить про глибоке ураження.
Ураження глибокої дерми.

Глибоке або тяжке/обмороження 4-го ступеню проходить через шкіру в м'язи та за їх межі, призводить до муміфікації та уражень кісток.

Не дозволяйте тканинам відтавати, якщо є загроза повторного замерзання під час евакуації.

Зігрівайте поверхнєве обморожену частину в пахвовій западині, паховій області або в теплій воді.

Ваші дії при глибокому обмороженні:

Помістіть обморожену частину у воду (вихрову ванну) температурою 40 С на 15- 30 хвилин допоки шкіра не пом'якшає та не набуде свого нормального кольору.

Цей процес може викликати значний біль, проте дозволяє врятувати тканини.

Після відігрівання з'являється набряк, який тримається протягом 5 годин.

Пухирі з'являються протягом 6 – 24 годин після швидкого відігрівання.

Сильно обморожена тканина утворює сухий чорний струп протягом перших 9-15 днів.

Муміфікація утворює видиму лінію демаркації з 22 по 45 день.

Сприятливі прогностичні ознаки включають відчуття поколювання, повернення нормального кольору і чіткі пухирі з рідиною, які поширюються на кінці пальців.

Початкове лікування повинно включати системне лікування гіпотермії до обмороження, а також обробка інших травм та медичних станів.

Лікування поверхневого обмороження на полі бою.

1. Накрийте щоки теплими руками допоки біль не мине.
2. Розмістіть розкриті поверхнево обморожені пальці під протилежні пахви, ближче до шкіри.
3. Розмістіть оголені поверхнево обморожені ноги під одяг на живіт напарника.
4. Не розігрівайте такими методами як масаж, біля відкритого вогню, замочуванням в холодній воді або розтиранням снігом.

5. Будьте готові до болю, коли уражене місце почне танути. Не відтаюйте та не відігривайте глибокі обмороження допоки існує можливість повторного обмороження.
6. Евакуюйте постраждалого з підозрою на глибоке обмороження на базу для остаточного лікування.

У лікуванні глибоких обморожень дотримуйтеся таких правил.

1. Якщо обмороження вважається глибоким, не намагайтеся його лікувати на полі бою.
2. Дістаньтеся лікарні або пункту надання допомоги найшвидшим способом. Евакуюйте постраждалого на носилках.
3. Захистіть ушкоджену частину від подальшого ушкодження. Обгорніть кінцівки.
4. Не намагайтеся розморозити ушкоджену частину розтиранням, згинанням або масажем. Не розтирайте снігом, не занурюйте в холодну або гарячу воду, не наближайте до відкритого вогню або гарячого повітря, не використовуйте мазі або гарячі компреси. Постраждалому не можна самостійно пересуватися. Між тим, небезпека менша при пересуванні на заморожених ногах ніж після їхнього відморожування.

*Пам'ятайте, що гаряча вода (50°-60°F) є занадто гарячою. Термометром необхідно контролювати температуру води 40°-42° С. Заморожені кінцівки потрібно зігрівати допоки вони не стануть м'якими, пластичними та порожевіють на найбільш віддалених частинах обмороженої частини (зазвичай це не більше 30 хвилин). Якщо у вас немає термометра, використайте власну руку – якщо вода занадто гаряча і ви не можете занурити руку, значить вона загаряча і для пацієнта. Білі або чисті пухирі є ознакою поверхневих уражень і можуть бути оброблені. Використовуйте алое вера або бацітрацин.

Залиште геморагічні пухирі недоторканими, вони є ознакою більш глибоких уражень і після обробки можуть призвести до висихання підлеглих тканин.

Висота кінцівки зводить до мінімуму набряк.

Противрацева профілактика має місце, якщо вона не зазначена в історії імунізації.

Лікування:

Правець (Tetanus) - противрацевий людський імуноглобулін (HTIG, Hyper-tet) 500 вводять внутрішньом'язово або безпосередньо в рану.

Імунізація проти правцю 0.5 мл внутрішньом'язово на місці дислокації військ.

Парентеральні аналгезії необхідні для лікування болю під час розморожування

З видаленням омертвілих тканин краще почекати (4-8 тижнів, в деяких випадках місяців). Це дозволяє врятувати більшу частину тканини. Прояви можуть бути яскравими, проте хірургічне втручання варто відкласти, так як на перших етапах дуже важко оцінити ураження. З плином часу більше тканин можуть стати життєздатними. Тому існує приказка “заморозили в січні, ампутували в липні”.

Уникайте алкоголю та вдихання тютюну. Збільшіть кількість калорій для зцілення.

Ускладнення:

Підвищений ризик обмороження при менших впливах та погана холодостійкість є звичайним явищем для обмороженої кінцівки. Постійна втрата чутливості та гіпергідроз також є загальними наслідками.

Запобігання:

Взаємодопомога та взаємопідтримка є найважливішими заходами профілактики та повинні постійно використовуватися. Для неактивних періодів важливим є забезпечення достатнім одягом та укриттям. Обличчя, пальці рук та ніг повинні час від часу бути оглянуті з метою зберігання тепла і вчасного виявлення оніміння або затвердіння поверхні. Вуха потрібно час від часу нагрівати руками з тією ж метою.

Найбільшим ризиком є розвалення планів. Коли ви на відпочинку або ухиляєтеся від ворога. Втома, стрес, обмежена їжа та вода...